

I N F O R M A C I J A

o stanju vanjske zaduženosti Bosne i Hercegovine, 31.12.2005.godine

Sarajevo, april 2006. godine

S A D R Ź A J

Uvodne odredbe, termini i pojašnjenja korišteni pri izradi Informacije.....	strana 3.
Vanjska zaduženost Bosne i Hercegovine.....	strana 4.
○ Ugovoreni kredit krajem 2004. i tokom 2005.godine.....	strana 4.
○ Implementacija kredita.....	strana 5.
○ Plaćene obaveze po osnovu vanjskog duga.....	strana 6.
Zaduženost prema kreditorima.....	strana 7.
Zaduženost u odnosu na period nastanka obaveze.....	strana 8.
Zaduženost Bosne i Hercegovine kroz period.....	strana 9.
Zaduženost Bosne i Hercegovine po sektorima/namjeni korištenja kredita.....	strana 9.
Kreditni uslovi.....	strana 10.
Kreditna struktura po valutama.....	strana 10.
○ Valutna struktura zaključenih kreditnih ugovora.....	strana 11.
○ Valutna struktura otplate kredita.....	strana 11.
Projekcija obaveza po dospijeću.....	strana 12.
Makroekonomski pokazatelji – indikatori održivosti vanjskog duga BiH.....	strana 13.
○ Indikatori održivosti vanjskog duga BiH.....	strana 13.
Pokazatelji zaduženosti u drugim zemljama.....	strana 14.
Zaključak.....	strana 15.
Prilozi uz Informaciju.....	strana 16.
○ Realizacija zaključaka iz Informacije od 31.12.2004.godine.....	strana 17.
○ Tabela A - Kreditna struktura po kreditorima i valutama	strana 18.
○ Tabela B – Uslovi otplate odbrenih kredita Bosni i Hercegovini.....	strana 19.
○ Tabela C – Uslovi otplate odobrenih kredita BiH za zemlje Pariškog Kluba....	strana 20.
○ Direktna zaduženja entiteta.....	strana 21.
○ Obrazac C1:	
• Sumirana pojedinačna kreditna zaduženja Bosne i Hercegovine.....	strana 22.
• Sumirana pojedinačna kreditna zaduženja Federacije BiH.....	strana 23.
• Sumirana pojedinačna kreditna zaduženja Republike Srpske.....	strana 24.

Uvodne odredbe, termini i pojašnjenja korišteni pri izradi Informacije

- U skladu sa zakonskom obavezom u pogledu izvještavanja, Informacija prezentira vanjsku zaduženost Bosne i Hercegovine iskazanu na dan 31.12.2005.godine, a na osnovu podataka kojima raspolaže Ministarstvo finansija i trezora BiH. U Prilogu ove informacije daju se i direktna zaduženja entiteta, tabelarni pregledi kreditne strukture Bosne i Hercegovine po kreditorima i valutama, kreditni uslove po zaključenim kreditima, kao i sumarni obrazac (C1) iz baze podataka sa pojedinačnim kreditima u ukupnom kreditnom zaduženju, kako Države tako i entiteta.
- "Stari dug"- dug nastao prije 02.04.1992. godine, odnosno dug koji je Bosna i Hercegovina ispunjavajući jedan od osnovnih uslova za pristup međunarodnim finansijskim institucijama (IMF-u, Svjetskoj banci i drugim) preuzela kao naslijeđene međunarodne obaveze nastale do 02.04.1992. godine, a koje su nakon pregovora sa ino-povjericima rekonstruisane otpisivanjem dijela duga, te utvrđivanjem novih uslova otplate za preostali dio i reprogramiranjem;
- "Novi dug" - dug nastao poslije 14.12.1995.godine, odnosno krediti odobreni Bosni i Hercegovini u periodu od 14.12.1995. godine do posmatranog perioda(uključeni i krediti direktno ugovoreni od strane entiteta);
- Ugovoreni krediti - krediti koji predstavljaju ukupne iznose svih odobrenih i "starih" kredita u skladu sa gore nevedenim;
- Angažovani krediti - ukupni iznosi svih povučenih, odnosno implementiranih "novih" kredita do posmatranog perioda. "Stari" krediti (osim opcionog iznosa Londonskog Kluba) se takođe vode kao angažirani krediti;
- Neangažovani krediti - ukupni iznosi svih do sada odobrenih, a "nepovučenih", odnosno neimplementiranih kredita ¹;
- Stanje zaduženosti - vanjski dug BiH na dan 31.12.2005. godine, a za koji je država BiH preuzela obavezu. Navedeni iznos predstavlja ugovorene iznose kredita umanjene za otplaćene glavnice i iznose neangažovanih kredita.
- Istovremeno se napominje da se kreditna zaduženja navedena u Informaciji, temelje na potpisanim sporazumima u skladu sa procedurama Zakona o dugu i registrirana su u bazi podataka za vanjski dug.
- Ova informacija ima za cilj da prezentira podatke o vanjskoj zaduženosti na određeni datum što može predpodstavljati odstupanja od informacija o dugu objavljivanih od strane drugih izvora, pri čemu se predpostavlja da ista uključuju potencijalni neutvrđeni, neregulirani dug.

---

¹ Uključen opcioni iznos kredita po Londonskom klubu, ali je njegovo aktiviranje (KM 436,524,000.00) uslovljeno dostizanjem određenog stepena ekonomske razvijenosti. Naime, isti će se dodati osnovnom iznosu duga na dan plaćanja kamate, ali ne prije isteka vremena od 10 godina od izdavanja obveznica, uz pretpostavku da Bosna i Hercegovina ispuní uslov u pogledu visine GDP po glavi stanovnika od 2.800 USD, na osnovu saopštenja Svjetske banke, uvećano za procenat inflacije u Njemačkoj od 1997. godine, bazirano na indeksu rasta potrošačkih cijena i to za dvije uzastopne kalendarske godine, počevši od sedme godine izdavanja obveznica, ali ne kasnije od isteka 20 godina od izdavanja obveznica. Opcioni iznos duga će biti amortizovan u jednakim plaćanjima u periodu od 12 godina od njegovog dodavanja obveznicama.

Vanjska zaduženost Bosne i Hercegovine

Stanje vanjske zaduženosti Bosne i Hercegovine na dan 31.12.2005.godine iznosi **KM 4.257.898.811** i odnosi se na stanje vanjske zaduženosti po osnovu kredita koje je ugovorila Bosna i Hercegovina u iznosu od KM 6.312.478.586.

U stanju vanjske zaduženosti od KM 4.257.898.811, **alocirano² je na Federaciju BiH KM 2.737.378.398, a na Republiku Srpsku KM 1.520.520.413.**

(u KM na dan 31.12.2005.god.) Tabela 1

Stanje vanjske zaduženosti Bosne i Hercegovine sa 31.12.2005.godine.....KM 4.257.898.811	
- alocirano na Federaciju BiH.....KM	2.737.378.398
- alocirano na Republiku Srpsku.....KM	1.520.520.413

Bosna i Hercegovina je do 31.12.2005.godine ukupno ugovorila kreditnih sredstva u iznosu od KM 6.312.478.586. Pri ovome treba imati u vidu da dio ugovorenih kredita nije angažiran i iznosi KM 1.320.090.407 - Tabela broj 2.

(u KM na dan 31.12.2005.god.) Tabela 2

	Ugovoreno	Angažovano	Neangažovano	Otpl.glavnice	Stanje duga
Bosna i Hercegovina	6.312.478.586	4.992.388.177	1.320.090.407	734.489.366	4.257.898.811
alocirano na Federaciju BiH	3.983.766.840	3.192.315.823	792.161.232	454.937.425	2.737.378.398
alocirano na Republiku Srpsku	2.328.711.746	1.800.072.354	527.929.175	279.551.941	1.520.520.413

o Ugovoreni kredit krajem 2004. i tokom 2005.godine

Bosna i Hercegovina sa Svjetskom bankom zaključila je 2 Kreditna sporazuma za Socijalni sektor (SOSAK i SITAP), 1 Sporazum za Zdravstveni sektor, te Sporazum za Urbanu infrastrukturu i Čvrsti otpad. Sa Evropskom Investicionom Bankom i Evropskom Bankom za Obnovu i Razvoj zaključeni su Sporazumi za izgradnju puteva. Slijedi tabelarni pregled broj 3

Tabela 3

	Kreditor	Naziv projekta	Iznos kredita u orig. valuti	Period* otplate (g)	Grace period (g)	Kamatna stopa (%)	Napomena
1	Svjetska banka IDA	SOSAC II	XDR 37.400.000	20	10	0,75	Kredit ugovoren 21.07.04g Očekuje se efektivnost 31.07.2006.god.
2	Svjetska banka IDA	Urbana infrastruktura	XDR 13.800.000	20	10	0,75	Kredit ugovoren 03.11.04. postao efektivan 23.02.05.
3	KFW	Sanacija vodovoda u Unsko-sanskom reg.	EUR 5.000.000	40	10	0,75	Kredit ugovoren krajem 2004.god.
4	EBRD	Regionalni putevi	EUR 70.000.000	14,5	4,5	Eurribor	Kredit ugovoren krajem 2004.god.
5	Svjetska banka IDA	Zdravstveni sektor	XDR 11.200.000	20	10	0,75	Kredit ugovoren 05.09.05. postao efektivan 4.12.05.g
6	Evropska inves. Banka	Nacionalni putevi B.Luka-Gradiška	EUR 65.000.000	24,5	4,5	Eurribor + 0,55	Kredit ugovoren krajem 2005.god.
7	Svjetska banka IDA	Čvrsti otpad	XDR 5.300.000	20	10	0,75	Anex Ugovora 36720
8	Svjetska banka IDA	SITAP	XDR 1.400.000	20	10	0,75	Anex Ugovora 37780

Napomena: u period otplate uključen grace period*

² Evidenciono uključeni i krediti po kojima BiH ima direktno zaključene supsidijarne sporazume sa krajnjim korisnicim, po principu lokacije krajnjeg korisnika, dok su krediti koji se i implementiraju putem IGA-e evidenciono alocirani u omjeru 2/3 - FBiH i 1/3 - RS

○ Implementacija kredita

Implementacija kredita, odnosno vrijeme potrebno za "povlačenje" odbrenih kreditnih sredstava utvrđeno je u kreditnom i/ili projektnom ugovoru gdje su definisani uslovi za koje se očekuje da budu ispunjeni prije "povlačenja" određenih tranši.

Imajući u vidu značaj realizacije projekata po odobrenim kreditima, te rokove utvrđene za implementaciju, "povlačenja" kreditnih sredstava u većini slučajeva u 2005. godini vršena su u utvrđenim terminima. Ipak bilo je i odstupanja, te se navode razlozi kašnjenja u implementaciji po određenim kreditima, kao i aktivnosti koje će biti poduzete u cilju prevazilaženja postojećeg stanja:

a) Kredit za prilagođavanje poslovnog ambijenta (BAC) IDA kredit 3645 BOS

Sporazum o razvojnom kreditu potpisan je 30.05.2002. godine, u iznosu od SDR 35.300.000,00. Povučena je prva tranša kredita u iznosu od SDR 15.200.000,00.

Nije povučena druga tranša kredita u iznosu od SDR 20.100.000,00 (F BiH 12.060.000,00, a RS SDR 8.040.000,00).

Uslov za povlačenje druge tranše kredita je usvajanje i implementacija Zakona o inspekciji. Narodna Skupština RS usvojila je Zakon koji je objavljen u "Službenom glasniku Republike Srpske", broj 113/05, tako da je Republika Srpska ispunila i ovaj uslov.

Zakon o inspekciji je usvojen u Parlamentu Federacija BiH, ali nije objavljen u "Službenim novinama Federacija BiH". Datum zatvaranja kredita produžen je sa 31.12.2005. godine na 15.06.2006. godine, čime je dato vrijeme da i Federacija BiH ispuni uslov za povlačenje druge tranše kredita.

b) Kredit za strukturalno prilagođavanje ekonomskog upravljanja (EMSAC) IDA kredit 3925 BOS

Sporazum o razvojnom kreditu, potpisan 21.07.2004. godine u iznosu od SDR 23,2 miliona, postao je efektivan 17. decembra 2004. godine. Prva tranša kredita u iznosu od SDR 6,8 miliona isplaćena je 29. decembra 2004. godine. Originalni datum zatvaranja kredita bio je 31.12.2005. godine.

Zbog neispunjavanja uslova iz Sporazuma upućen je zahtjev Svjetskoj banci za produženje datuma zatvaranja kredita do 31.12.2006. godine.

Vijeće ministara BiH i vlade entiteta su učinile izvjestan napredak u zadovoljavanju uslova za isplatu druge tranše kredita. Što se tiče oblasti u kojima uslovi nisu zadovoljeni, ili su zadovoljeni samo djelimično, značajan napredak je učinjen oko usaglašavanja najznačajnijih elemenata novog Državnog Zakona o visokom obrazovanju. Napredak u vezi sa usvajanjem Zakona o glavnoj reviziji i punom i efikasnom sprovođenju zakona o javnim nabavkama je takođe ostvaren. Vlada Republike Srpske (RS) je izradila Nacrt zakona u internoj reviziji, dok su vlada na državnom nivou i Vlada Federacije BiH, nažalost, učinile malo po pitanju izrade ovih zakona, ali su posvećene sprovođenju zakon o interoj reviziji i imenovaće kordinatora u najskorije vrijeme za reformu interne revizije, koji treba da pomogne u koordinaciji dodnošenja tehničkih i političkih odluka u postupku izrade zakona o internoj reviziji.

Po zahtjevu Ministarstva finansija i trezora BiH produžen je datum zatvaranja kredita do 31.12.2006. godine. Svjetska banka očekuje da se donese zakon o visokom obrazovanju, kao i da se ispune ostali uslovi kredita. Učinjeni napredak na reformi visokog obrazovanja će biti ključni momenat u razmatranju zahtjeva za odobravanje isplate druge tranše kredita.

c) Drugi kredit za prilagođavanje socijalnog sektora (SOSAC II)

Sporazum o razvojnom kreditu u iznosu od SDR 34,7 miliona potpisan je 21.07.2004. godine. Ovaj kredit još nije postao efektivan.

Kredit nije proglašen efektivnim zbog trendova koji su nastali kod izrade budžeta, koji su po ocjeni Svjetske banke u suštini ekspanzioni i nisu konzistentni sa obavezama vlade po kreditu EMSAC I SOSAC II.

d) Tehnička pomoć u privatizaciji (PTAC)

Sporazum o razvojnom kreditu je potpisan 19.10.2001. godine, u iznosu od SDR 15,6 miliona (F BiH 8,8 mil, a RS 6,8 mil). Do 28.02.2006. godine ukupno je povučeno sa kreditnog računa SDR 2.761.276,80 (17%), od toga F BiH SDR 1.784.492,49 (20%), a RS SDR 976.784,31 (14%). Datum zatvaranja kredita je 31.08.2006.godine.

Razlozi kašnjenja implementacije Projekta su:

- Kašnjenje u operacionalizaciji sredstava s aspekta dozvole Vlade FBiH za početak realizacije prvih konzultantskih ugovora. Naime, Kredit 3531 BOS je ratificiran na nivou BiH 29.04.2003. godine. Odluku o odobravanju Projektnog sporazuma donio je Dom naroda Parlamenta FBiH 28.05.2002. godine, a Zastupnički dom Parlamenta FBiH tek 13.05.2003. godine, kada su otklonjene prvobitne zapreke za aktivniju ulogu ovog Projekta u privatizacijskim procesima u FBiH;
- Složenost okruženja za efikasno vođenje procesa privatizacije;
- Sporost u donošenju pratećih zakona i izmjena zakona vezanih za proces privatizacije;
- Potrebe redizajna Projekta u duhu suvremenih pristupa privatizaciji i aktivnostima koje su u službi stvaranja ambijenta koji će privući kvalitetne investicije i programe.

U narednom periodu potrebno je poduzeti sljedeće korake:

- Tražiti od Svjetske banke produženje Projekta sa jasnim ciljevima i redizajniranim pristupom privatizaciji. S metodom koja je odraz zajedničkog stava svih relevantnih političkih i ekonomskih čimbenika u FBiH i BiH.
- Tražiti međunarodnu pomoć u iznalaženju i konačnom utvrđivanju metoda privatizacijskog procesa kod nas.
- Podržati reforme u sektoru restrukturiranja poduzeća, predložene promjene u legislativi.
- Reforme u druga dva sektora (reforma tržišta rada i reforme financiranja socijalnog osiguranja), koje zasigurno imaju direktne implikacije na proces i rezultate privatizacije.

○ **Plaćene obaveze po osnovu vanjskog duga**

U dosadašnjem periodu Bosna i Hercegovina je uredno servisirala dospjele obaveze.

U periodu 01.01.- 31.12.2005. godine, isplaćene su obaveze po osnovu vanjskog duga u ukupnom iznosu **230,46 miliona KM**. Od navedenog iznosa na otplatu glavnice odnosi se **142,36 miliona KM** ili 61,77%, a na otplatu dospjelih kamata, servisnih i drugih troškova, te bankarskih provizija **88,10 miliona KM** ili 38,23% ukupno plaćenog iznosa.

Posmatrano po kreditorima, najviše, oko 68,15 miliona KM isplaćeno je Međunarodnom monetarnom fondu, Svjetskoj banci – IBRD 64,77 miliona KM, Evropskoj banci za obnovu i razvoj 30,57 miliona KM, Pariškom klubu 23,44 miliona KM, Londonskom klubu 14,37 miliona KM, Svjetskoj banci – IDA 11,74 miliona KM, Evropskoj investicijskoj banci 6,25 miliona KM, Vijeću evropske razvojne banke 4,15 miliona KM, a ostalim kreditorima je isplaćeno 7,02 miliona KM u skladu sa participirajućim iznosima.

Obezbjedenje sredstava za servisiranje vanjskog duga u 2005. godini vršeno je u skladu sa odredbama Zakona o sistemu indirektnog oporezivanja u Bosni i Hercegovini i odredbama Zakona o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda.

Ministarstvo finansija i trezora detaljno razrađuje godišnji plan servisiranja vanjskog duga na planove otplate obaveza na kvartalnoj osnovi, te definiše planove dinamike obezbjedenja sredstava i iste dostavlja Upravi za indirektno oporezivanje na realizaciju. Ovi planovi odražavaju stvarne potrebe za sredstvima jer se permanentno usklađuju sa obračunima kreditora i kursnim/tečajnim promjenama vrijednosti valuta plaćanja.

U skladu sa Zakonom o zaduživanju, dugu i garancijama Bosne i Hercegovine - Državni dug predstavlja apsolutnu i безусловnu obavezu države u skladu sa uslovima definiranim kreditnim sporazumima. BiH po novom zaduženju, osim zaključivanja Kreditnog sporazuma sa inokreditorom, zaključuje i Subsidiarne sporazume sa entitetima u omjeru korištenja tj. implementacije kredita po

teritorijalnom principu krajnjeg korisnika. Ako krajnji korisnik nije entitet, odnosno budžetski korisnik Vlada entiteta zaključuje Ugovor sa konačnim krajnjim korisnicima kredita (primjer: Telekom Srpske, Sarajevo gas, Toplane-Sarajevo, Elektoprivreda, Rudnici uglja, itd). Ugovorima, odnosno podsporazumima se, između ostalog, utvrđuje namjena odobrenih sredstava, kao i otplata kredita.

Ovi krediti učestvuju sa cca KM 690,7 miliona, ili 19,67% od ukupno ugovorenih novih kredita, odnosno cca KM 501,3 miliona ili 22,99% od ukupnog stanja duga po novim kreditima.

Zaduženost prema kreditorima

U stanju vanjske zaduženosti sa 31.12.2005.godine Bosna i Hercegovina bilježi najveću zaduženost prema Svjetskoj banci (IBRD, IDA) - 54,42%, a koja čini više od polovine ukupnog stanja zaduženosti na posmatrani datum. U strukturi stanja zaduženosti, stanje duga prema Pariškom Klubu participira sa 22,80 %, Londonskom Klubu sa 6,03 %, a Međunarodnom Monetarnom Fonda sa 2,49% itd.

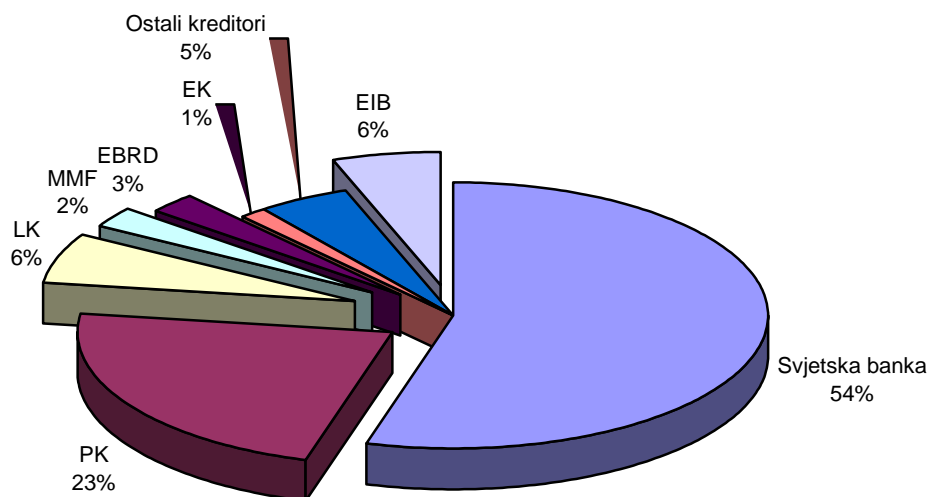
Tabela 4

Kreditor	stanje duga-31.12.2005.	%
Svjetska banka*	2.317.388.520	54,42
Pariški Klub	970.641.500	22,80
Londonski Klub	256.680.620	6,03
Međunarodni Monetarni Fond	106.011.900	2,49
Evropska Banka za Obnovu i R.	112.054.965	2,63
Evropska Investicina Banka	237.091.188	5,57
Evropska komisija	58.674.900	1,38
Ostali kreditori **	199.355.218	4,68
Ukupno	4.257.898.811	100,00

Svjetska banka* : IDA - 35,68% + IBRD - 18,74%

Ostali kreditori *: IFAD, KFW, Saudi fond, Belgijska, Švedska vlada, itd.

Grafikon 1

✓ Zaduženost u odnosu na period nastanke obaveza

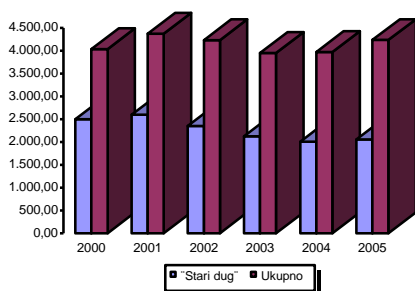
Kao što je već navedeno, stanje vanjske zaduženosti na dan 31.12.2005. godine iznosi KM 4.235,5 miliona. U odnosu na period nastanka obaveze stanje vanjske zaduženosti čine obaveze klasificirane kao "stari dug" u iznosu od KM 2.054,7 miliona i "novi dug" u iznosu od KM 2.180,9 miliona. Niže navedena tabela (Tabela 5) prezentira učešće "starog" i "novog duga" u stanju vanjske zaduženosti kroz period.

(u milionima KM) Tabela 5

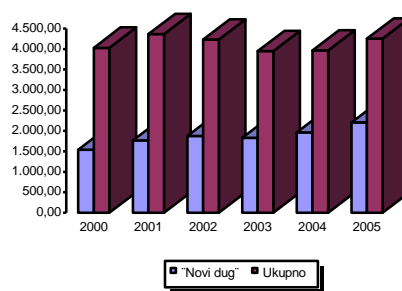
Godina	2000.	%	2001.	%	2002.	%	2003.	%	2004.	%	2005.	%
"Stari dug"	2.496,9	61,91	2.600,4	59,50	2.352,1	55,58	2.127,2	53,81	2.005,4	50,53	2.054,7	48,26
"Novi dug"	1.536,1	38,09	1.769,8	40,50	1.880,1	44,42	1.826,2	46,19	1.963,0	49,47	2.203,2	51,74
Ukupno	4.033,0	100,0	4.370,2	100,0	4.232,2	100,0	3.953,4	100,0	3.968,4	100,0	4.257,9	100,0

Posmatrajući kretanje stanja zaduženosti po osnovu starog duga, kroz predhodni period, a što je prezentirano u Tabeli broj 5, vidljivo je da zaduženost po osnovu "starog duga", ima tendenciju pada, kao i smanjenje u ukupnom stanju vanjske zaduženosti BiH (Grafikon 2).

Grafikon 2

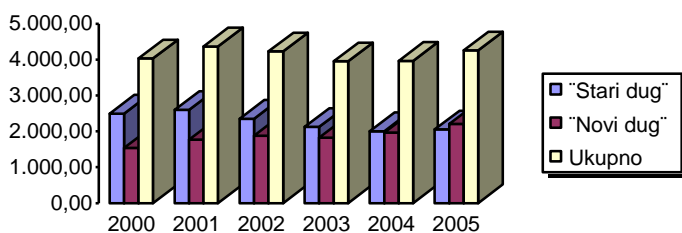

Grafikon 3

Imajući u vidu prezentirane podatke u Tabeli 5, stanje duga Bosne i Hercegovine po osnovu "novog duga" sa 31.12.2005.godine participira sa 51,74 % u ukupnom stanju vanjske zaduženosti. Tako grafikon broj 3 ukazuje na povećano učešće "novog duga" u ukupnom stanju zaduženosti, tj. tendenciju rasta kroz period, kao i povećanje učešća u odnosu na "stari dug" (Grafikon 4).

Grafikon 4

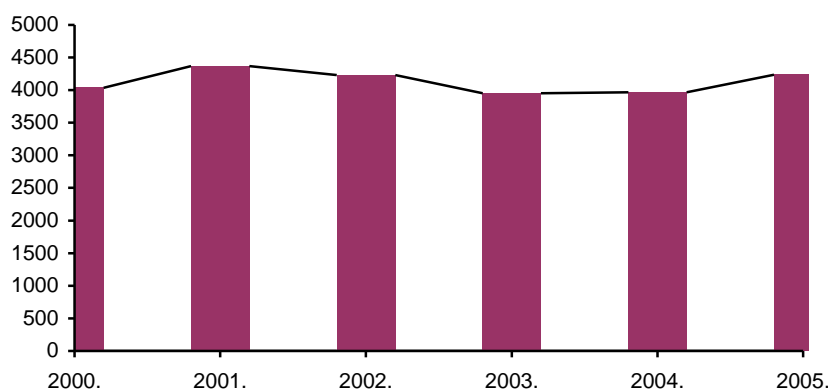
Zaduženost Bosne i Hercegovine kroz period

Stanje vanjske zaduženosti Bosne i Hercegovine kroz period iskazan je u Tabeli broj 6 i Grafikonu broj 5 iz kojih je vidljivo da stanje zaduženosti ne bilježi značajnije oscilacije. Razlike koje se pojavljuju rezultat su otplaćenih glavnica - čime se smanjuje stanje vanjske zaduženosti, kao i angažiranja tj. "povlačenja" ugovorenih/odobrenih kredita - čime se povećava stanje vanjske zaduženosti, te osciliranja valutnih kurseva.

(u milionima KM) Tabela 6

Datum	31.12.2000.	31.12.2001.	31.12.2002.	31.12.2003.	31.12.2004.	31.12.2005.
Stanje duga	4.033,0	4.370,2	4.232,2	3.953,4	3.968,4	4.257,9

Grafikon 5

Zaduženost po sektorima/namjeni korištenja kredita

Posmatrajući namjene ulaganja odnosno strukture nastanka duga, Tabela 7 prezentira ulaganja kreditnih sredstava ("novi dug") po namjeni. Struktura duga po namjeni ulaganja je značajna jer ista može dati ocjenu efikasnosti ulaganja, između ostalog, i u smislu stabiliziranja ukupnog ekonomskog stanja zemlje, odnosno poticaja razvoja.

(u milionima KM)

Tabela 7

Kreditni za podršku:	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Infrastrukture ³	461.195.299	522.151.699	515.247.788	515.316.491	679.743.181	876.345.785
Privredne djelatnosti ⁴	170.027.244	179.955.825	295.004.280	343.435.902	357.270.738	401.649.979
Javne budžetske potrošnje ⁵	904.913.450	1.067.740.318	1.069.823.315	967.490.300	925.959.379	926.240.544
Ukupno ("Novi dug")	1.536.135.993	1.769.847.842	1.880.075.383	1.826.242.693	1.962.973.298	2.203236.308

³ Infrastruktura: Projekti - Telekomunikacije; Vodosnabdijevanje; Putevi; Električna energija; Željeznice; Gas; Transport; Zaštita šuma...

⁴ Privredne djelatnosti: Lokalne inicijative; Poljoprivreda; Industrija; Izvozna podrška; Trgovinske olakšice; Pomoć u privatizaciji; Prilagodavanje poslovnom ambijentu; Izvozni krediti; Podrška rudarstvu; Stočarstvo...

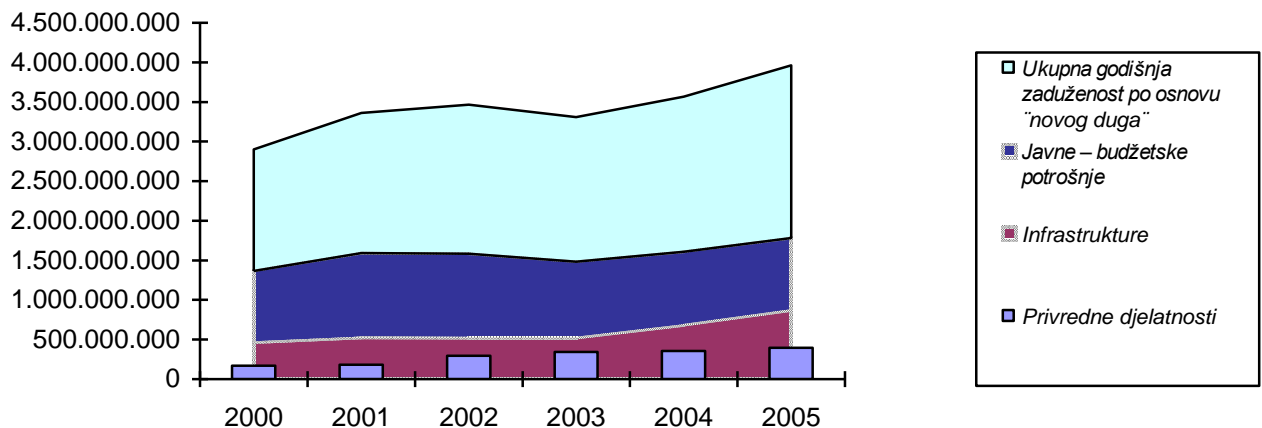
⁵ Javna/Budžetska potrošnja: Projekti - Javni radovi; Demobilizacija; Obnova stambenih objekata; Programi rekonstrukcije; Razvoj lokalne zajednice-općina; Obrazovanje; Žrtve rata; Razminiranje; Krediti za budžetsku potporu; Zdravstvo.

Najveći nivo zaduženosti po osnovu "novog duga" u dosadašnjem periodu i dalje je usmjeren ka javnom, odnosno budžetskom sektoru. Ovdje se navodi značaj potpore zdravstva, obrazovanja, finansiranju projekata javnih radova, demobilizacije i dr. Ipak, ulaganje u ovaj sektor od 2002. godine bilježi tendenciju pada.

Značajna ulaganja u infrastrukturu pomogla su da je glavna infrastruktura u zemlji bitno obnovljena, ali i dalje zahtijeva kontinuirano ulaganje obzirom na potrebu stvaranja ambijenta koji će potpomoći razvoj, a zemlju učiniti atraktivnijom za strane investitore.

Finansiranja projekata za podršku privrednih djelatnosti, iako imaju tendenciju rasta, ostaju bitan prioritet. Grafikon 6 prikazuje trend ulaganja u skladu sa navedenim. Pregled kredita koji se vodi u bazi podataka (obarazac-C-1), a koji je u prilogu ove informacije, daje detaljan pregled pojedinačnih kredita po kojima je BiH nosilac obaveze, a na čemu je i temeljena klasifikacija namjene "novih kredita".

Grafikon 6

Kreditni uslovi

Većinu kredita, koji su odobreni BiH, karakterizira povoljan kreditni aranžman sa dugim grace periodom i rokovima otplate, te fiksnom i niskom kamatnom stopom. Takav je, na primjer, slučaj kod svih novih kredita Svjetske banke i IFAD-a, Vlade Belgije, Japana dr. Uslovi koji su zaključeni sa EBRD i MMF-om su standardni uslovi koje ove institucije primjenjuju. Detaljan pregled kreditnih uslova je sastavni dio ove Informacije (Tabele B i C u Prilozima uz Informaciju). Prosječna kamatna stopa⁶ po svim do sada ugovorenim kreditima iznosi 2,75%, a po ugovorenim novim kreditima je 2,15%, dok su stare obaveze regulisane po prosječnoj kamatnoj stopi od 3,54%.

Kreditna struktura po valutama

Jedan od segmenata značajan za nivo održivosti duga je i valutna struktura obaveza vanjske zaduženosti i ista se prezentira u tabelama broj 8 i 9, te grafikonima 7 i 8. Pri ovome se valutna struktura posmatra po valutama u kojima su ugovori zaključeni, a što se reflektira i na nominalne iznose zaduženja koji se iskazuju u domaćoj valuti, te kroz valutnu strukturu otplate kredita.

⁶ Prosječna kamatna stopa - okvirni pokazatelj, obzirom na učešće i varijabilnih kamatnih stopa.

○ **Valutna struktura zaključenih kreditnih ugovora**

Tabela 8

	Ugovoreno	%	Stanje duga 31.12.2005.g.	%
EUR	2.475.428.284	39,21	1.415.192.054	33,24
SDR	2.197.664.243	34,81	1.463.178.732	34,36
USD	977.480.939	15,48	845.475.464	19,86
CPU*	457.400.684	7,25	370.300.736	8,70
Ostalo	204.504.437	3,24	163.751.825	3,85
Ukupno	6.312.478.587	100,00	4.257.898.811	100,00

*Vrijednost 1 CPU na dan 31.12.2005. g. = 22.693,68 KM

○ **Valutna struktura otplate kredita**

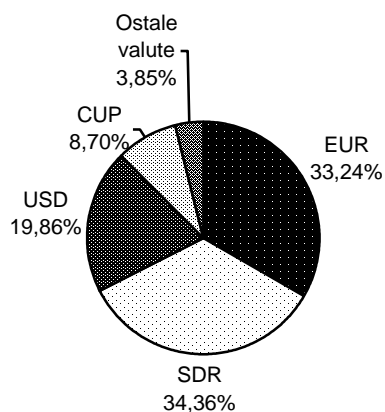
Tabela 9

Valuta plaćanja	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.
USD	56,75	60,47	60,12	40,50	30,10	30,57
DEM	11,50	10,98				
EUR	14,33	10,09	22,49	21,26	24,18	38,72
SDR*	15,53	16,76	14,51	37,19	35,79	29,57
OSTALE VALUTE**	1,89	1,70	2,88	1,05	9,93	1,14
	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

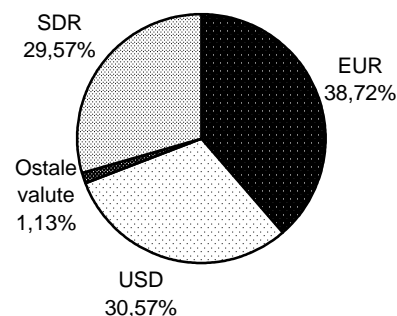
*SDR : obračunska valuta MMF, a kao efektivna za obezbjeđenje se koristi EUR od 2003. god.

**OSTALE VALUTE : CHF, GBP, JPY, SEK, DKK

Grafikon 7

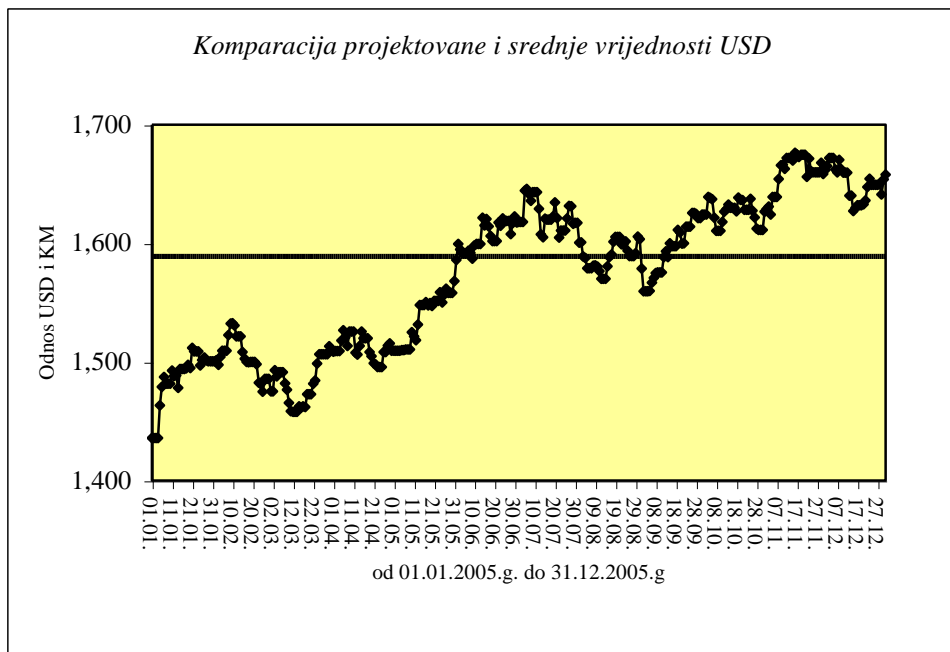
Grafikon 8

Valutna struktura otplate zajmova pokazuje izrazitu koncentraciju na dvije valute - EUR i USD. Gotovo 80 % duga, u posljednje tri godine, otplaćuje se u ove dvije valute, sa trendom rasta isplata u EUR. Valutna struktura interesantna je sa stanovišta valutnog rizika.

Efekat ovakve valutne strukture, omogućio je da obaveza obezbjeđenja domaće valute za servisiranje vanjskog duga Bosne i Hercegovine u posmatranom periodu, prema projiciranim vrijednostima, bude niža, zbog oscilacija vrijednosti dolara, a koji je u periodima isplata, u većini slučajeva, bilježio tendenciju pada. (Grafikon 9)

Grafikon 9

Projekcija obaveza po dospijeću

Uzimajući u obzir do sada ugovorene kredite (Tabela A i Obrazac C1 u Prilozima uz Informaciju), niže navedene tabele daju procjene servisiranja vanjskog duga u narednih deset godina amortizacionog perioda kredita s grafičkim prikazom dospijeća glavnica i kamata. Isto se posmatra kroz scenaro aktiviranja opcionog iznosa Londonskog kluba, kao i mogućnosti neaktiviranja. (Tabele broj 10 i 10-a)

⇒ Scenario a): Neaktiviran opcioni iznos Londonskog kluba-Grafikon 10

(u milionima KM) Tabela 10

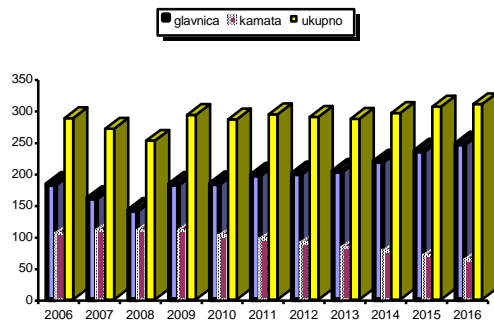
Godina	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Glavnica	183	161	142	183	184	198	200	204	219	236	247
Kamata	105	110	110	110	101	96	90	83	77	70	63
Ukupno	288	271	252	293	286	294	290	287	296	306	310

⇒ Scenario b): Aktiviran opcioni iznos Londonskog kluba-Grafikon 11

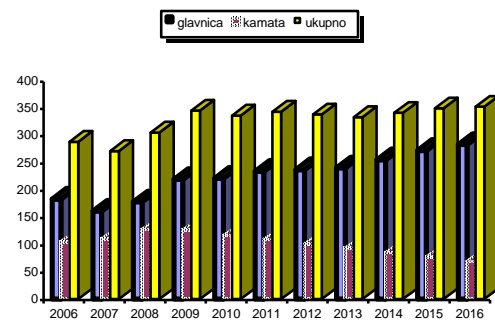
(u milionima KM) Tabela 10a

Godina	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Glavnica	183	161	178	219	221	234	237	240	255	272	283
Kamata	105	110	127	126	116	109	101	93	85	77	69
Ukupno	288	271	305	345	336	343	338	333	341	349	352

Grafikon 10

Grafikon 11

Makroekonomski pokazatelji – Indikatori vanjskog duga BiH

- Makro ekonomski pokazatelji kroz period:

(u milionima KM) Tabela 11

	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.
<i>Bruto domaći proizvod *</i>	8.990	10.050	10.480	11.651	12.303	13.497	14.455 ⁷
<i>Izvoz roba i usluga *</i>	2.349,0	3.299,0	3.568,0	3.365,0	3.785,0	4.690	5.666
<i>Bruto devizne rezerve **</i>			2.696,5	2.464,4	2.780,6	3.457,5	4.200,9
<i>Servisiranje vanjskog duga**</i>	159	198	178	237	254	227	230,5
<i>Stanje vanjske zaduženosti **</i>	3.744,9	4.033,0	4.370,26	4.232,2	3.953,4	3.968,4	4.257,9

Izvor podataka: * Centralna banka BiH (Bilten 4/2005) i EPPU (Godišnji izvještaj 2005.g)

** Ministarstvo finansija i trezora – baza podataka za vanjski dug

o Indikatori održivosti vanjskog duga, ograničenja likvidnosti kroz period

(u milionima KM) Tabela broj 12

Indikator – godina	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005 (procjena)
<i>Stanje vanjske zaduženosti / BDP (%)</i>	41,7	40,1	41,7	36,3	32,1	29,4	29,5
<i>Stanje vanjske zaduženosti / izvoz (%)</i>	159,4	122,2	122,5	125,8	104,5	84,62	75,15
<i>Servisiranje vanjskog duga / BDP (%)</i>	1,8	2,0	1,7	2,0	2,1	1,7	1,6
<i>Servisiranje vanjskog duga / izvoz (%)</i>	6,8	6,0	5,0	7,1	6,7	4,8	4,1
<i>Stanje vanjs.duga– Bruto devizne rezerve</i>			1674,8	1767,8	1172,8	510,9	57,0

Za utvrđivanje gornje visine zaduženosti zemlje obično se koristi kriterij zaduženosti iz Ugovora postignutog u Maastrichtu 1991.godine. Ovim ugovorom određena je gornja granica ukupnog duga u odnosu na BDP u visini od 60%.

Prema stavovima Međunarodnog monetarnog fonda i Svjetske banke značenja nekih od indikatora duga ogledaju se u slijedećem:⁸

- ⇒ Odnos vanjskog duga i izvoza: Pokazatelj trenda duga koji je usko vezan za sposobnost otplate zemlje;
- ⇒ Odnos vanjskog duga i BDP-a: Pokazatelj odnosa duga i izvorne osnove;
- ⇒ Prosječna kamatna stopa vanjskog duga: Pokazatelj uslova zaduživanja. Ključni pokazatelj za ocjenjivanje održivosti duga povezan s pokazateljima dug/BDP, dug/izvoz i mogućnosti rasta;
- ⇒ Udjel vanjskog duga u stranoj valuti u ukupnom dugu: Pokazatelj uticaja kursa na dug.

⁷ Procjena : Izvor-EPPU, Godišnji izvještaj za 2005.godinu

⁸ www.imf.org ; Guidelines for Public Debt Management

Pokazatelji zaduženosti u drugim zemljama

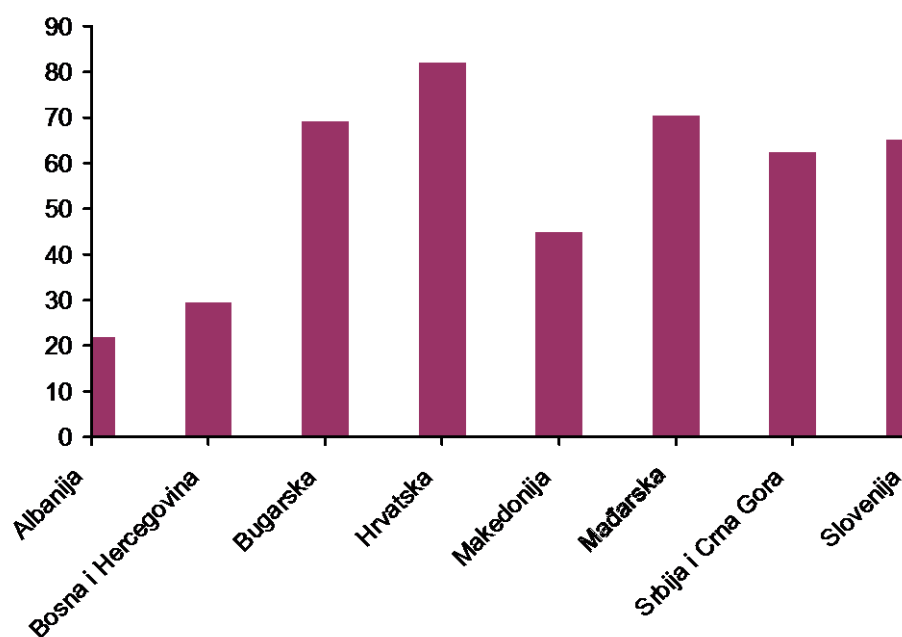
Tabela 13

	<i>Vanjski dug (u mill. USD)</i>	<i>Vanjski dug -rezerve (u mill.USD)</i>	<i>Vanjski dug/ BDP(%)</i>	<i>Vanjski dug/Izvoz (%)</i>	<i>Servis vanjskog duga/Izvoz (%)</i>
Albanija	1,673	299	22	104.2	4,6
Bugarska	16,713	7,937	69.3	119.5	24.6
Hrvatska	30,200	21,500	82.1	169.7	22.3
Ceška	45,303	16,855	42.3	59.3	4.7
Estonija	10,012	8,371	89.1	113.8	11.1
Makedonija	2,029	1,190	44.8	121.0	13.9
Mađarska	70,574	54,611	70.4	107.9	15.4
Latvia	10,810	8,898	80.0	181.1	11.7
Litvanija	10,466	6,838	47.0	89.0	16.6
Poljska	126,689	89,906	52.3	133.4	8.3
Rumunija	22,798	9,336	31.2	84.1	19.9
Rusija	192,966	72,157	33.2	94.7	9.2
Srbija i Crna Gora	14,876	10,574	62.4	252.3	16.5
Slovenija	20,945	10,756	65.1	107.3	15.8

Izvor podataka u tabeli: EBRD (Transition report 2005, Podaci za 2004 godinu- procjene)

Stanje vanjskog duga BiH ne prelazi 30 % BDP-a, te je i dalje jedan od najnižih u regionu.

Grafikon 12

Zaključak:

- a) Pokazatelji vanjske zaduženosti Bosne i Hercegovine kroz period ukazuju da se posmatrani indikatori vanjskog duga i dalje zadržavaju na održivim nivoima, a uporedni pokazatelji sa drugim zemljama ne daju zabrinjavajuću sliku Bosne i Hercegovine po pitanju održivosti duga.
- b) Obzirom da stanje vanjske zaduženosti tokom 2005. godine nije bilježilo znatnije povećanje u odnosu na kraj 2004. godine ostaju prihvatljive ocjene vanjske zaduženosti Bosne i Hercegovine i za posmatrani period, a imajući u vidu da:
  - Odnos vanjskog duga u BDP sa cca 30% klasificira zemlju u kategoriju umjereno zaduženih zemalja;
  - Odnos servisiranja vanjskog duga prema izvozu sa cca 4 % ukazuje na stabilno stanje u kapacitetu otplate duga. Navedeni odnos ostaje u granicama održivosti duga;
  - Ovi procenti mogu se smatrati prihvatljivima, ali je i dalje potrebna selekcija pri budućem zaduživanju.
- c) Zaduživanje u perspektivi trebalo bi se odvijati pod povoljnijim uslovima, a imajući u vidu utvrđene zaključke iz predhodnog perioda, te primjenu istih i u narednom periodu, tim prije što su i u skladu sa smjernicama datim Srednjoročnom razvojnom strategijom (PRSP).
- d) Na dalji oprez u zaduživanju posebno ukazuje činjenica da pitanje regulisanja unutrašnjeg duga Bosne i Hercegovine još nije okončano. Naime, trenutno ukupni iznos unutrašnjeg duga još nije moguće precizirati, pa time ni godišnje obaveze BiH po istom. Međutim, usvojeni Zakon o izmirenju obaveza po osnovu računa stare devizne štednje otvara mogućnost da i ovaj segment javnog duga bude regulisan na način koji neće ugroziti kreditnu održivost. Istovremeno, otvaraju se mogućnosti za poboljšanje kreditnog rejtinga BiH, a što je bilo uslovljeno i usvajanjem ovog Zakona.

Prilozi uz Informaciju

○ **Realizacija Zaključaka utvrđenih u Informaciji sa stanjem duga 31.12.2004.**

	Zaključci utvrđeni u Informaciji sa stanjem duga 31.12.2004.godine, a u vezi određenja po pitanju daljeg zaduživanja	Realizacija Zaključaka utvrđenih u Informaciji sa stanjem duga 31.12.2004.godine
1	Pokazatelji vanjske zaduženosti Bosne i Hercegovine kroz period ukazuju da se posmatrani indikatori vanjskog duga i dalje zadržavaju na održivim nivoima. Odnos vanjskog duga u BDP sa cca 33% klasificira zemlju u kategoriju umjereno zaduženih zemalja, a odnos servisiranja vanjskog duga prema izvozu sa cca 7 % i dalje ukazuje na stabilno stanje u kapacitetu otplate duga.	Pokazatelji vanjske zaduženosti Bosne i Hercegovine kroz period ukazuju da se posmatrani indikatori vanjskog duga i dalje zadržavaju na održivim nivoima. Odnos vanjskog duga u BDP sa cca 30% klasificira zemlju u kategoriju umjereno zaduženih zemalja, a odnos servisiranja vanjskog duga prema izvozu sa cca 4 % i dalje ukazuje na stabilno stanje u kapacitetu otplate duga.
2	Gornja visina zaduženosti po kriteriju definiranom Ugovorom postignutim u Maastrichtu (gornja granica ukupnog duga u odnosu na BDP u visini od 60 %), moći će se utvrditi nakon što se okonča procedura razrješenja unutrašnjeg duga.	Procedura razrješenja unutrašnjeg duga je u toku.
3	Strategiju vanjskog zaduživanja treba konzistentno zasnivati na rastu BDP i razvojnim potrebama zemlje, vodeći računa o implikacijama duga na makroekonomska i platnobilansna kretanja, te je u tom smislu potrebno osigurati:	Kontinuiran zaključak, tj navedenu preporuku potrebno je imati u vidu i u narednom periodu.
3a	Da većina vanjskog zaduživanja bude isključivo pod povoljnim uvjetima, posebno u prvom dijelu srednjoročja	Nova zaduživanja, tj. uslove ugovorenih kredita tokom 2005. godine karakteriše dugi period otplate sa uključenim periodom odgode plaćanja glavnice (grace period), čime je Zaključak iz informacije sa 31.12.2004. ispoštovan. (<i>Ugovoreni krediti 2005.god. navedeni su u Tabeli 3, strana 4, ove informacije.</i>)
3b	Da se ograničeni nivo komercijalnog zaduživanja angažira isključivo u sektorima koji sami mogu otplaćivati (kao npr. telekom, energetika) i to u drugoj polovini srednjoročja:	U 2005. godini nije bilo komercijalnog zaduživanja
3c	Da se zaduživanje usmjeri na prioritete podsticaja razvoja i ekonomskog rasta zemlje.	Evidentiran je porast ulaganja u privredne djelatnosti od cca 12% u odnosu na 2004.godinu. Ipak navedenu preporuku iz 2004.godine, potrebno je imati u vidu i u narednom periodu.
3d	Da se smanji uzimanje kredita u svrhu budžetske podrške, a poveća zaduživanje u podršku bržem razvoju privatnog sektora,	Uzimanje kredita u svrhu budžetske bilježi tendenciju smanjivanja. U ugovorenim kreditima tokom 2005.god. značajna sredstva (EUR 65,0 mil.) odobrena su za Projekat Nacionalnih puteva , kreditor EIB. (Tabela 3 strana 4, ove Informacije)
3e	Da se izbjegava zaduživanje po osnovu pružanja tehničke pomoći koja treba da se osigura pomoću grant sredstava	Kontinuiran zaključak, tj navedenu preporuku potrebno je imati u vidu i u narednom periodu.

○ Kreditna struktura po kreditorima i valutama

Stanjeduga na dan
31.12.2005.

KREDITOR	Ugovoreni iznosi u originalnoj valuti	Ugovoreni iznosi u KM	Stanje duga U originalnoj valuti	Stanje duga u KM
Svjetska Banka (IBRD)	307.120.563 USD	509.176.717	258.000.563 USD	427.740.423
	20.155 CUP	457.400.684	16.317 CUP	370.300.736
Svjetska Banka (IDA)	712.928.908 XDR	1.685.149.347	555.797.617 XDR	1.313.738.272
	124.017.413 USD	205.609.089	124.017.413 USD	205.609.089
Medunarodni Monetarni Fond	192.320.000 XDR	454.586.592	44.850.000 XDR	106.011.900
Evropska Banka za Obnovu i Razvoj	61.664.803 DEM	61.664.803	40.082.122 DEM	40.082.122
	159.200.000 EUR	311.368.136	24.001.915 EUR	46.943.665
	32.709.941 USD	54.229.974	15.096.871 USD	25.029.178
Evropska Komisija	40.000.000 EUR	78.233.200	30.000.000 EUR	58.674.900
Evropska Investicijska Banka	220.016.433 EUR	430.314.740	118.516.433 EUR	231.797.995
	4.963.554 USD	8.229.101	3.192.700 USD	5.293.193
	2.579.015 GBP	7.360.447	-	-
	192.256.980 GRD	1.103.513	-	-
	5.429.507.960 ITL	5.484.346	-	-
Vlada Švedske	44.881.572 SEK	9.349.819	16.191.495 SEK	3.373.045
Vijeće Evropske Razvojne Banke	4.933.438 USD	8.179.172	4.933.438 USD	8.179.172
	26.324.413 DEM	26.324.414	0 DEM	0
Saudijski Razvojni Fond	112.500.000 SAR	57.375.000	80.417.185 SAR	41.012.765
IFAD	23.957.479 XDR	56.628.270	18.373.134 XDR	43.428.560
Vlada Belgije	199.885.350 BEF	9.691.241	159.725.380 BEF	7.744.125
	2.478.935 EUR	4.848.375	291.567 EUR	570.255
Eurofima	17.875.457 CHF	22.481.748	15.345.000 CHF	19.299.222
	10.000.000 DEM	10.000.000	10.000.000 DEM	10.000.000
Vlada Japana	4.110.000.000 JPY	57.872.294	3.686.205.879 JPY	51.904.912
Pariški Klub Kreditora	110.843.119 USD	183.767.361	102.502.534 USD	169.939.464
	325.958.636 EUR	637.519.679	309.702.219 EUR	605.724.891
	144.537.772 DEM	144.537.772	113.272.101 DEM	113.272.101
	30.893.025 CHF	38.853.787	29.897.813 CHF	37.602.116
	316.505 FIM	104.113	305.858 FIM	100.611
	7.895.813 SEK	1.644.872	7.567.963 SEK	1.576.573
	373.497 GBP	1.065.951	351.064 GBP	1.001.928
	5.175.325 CAD	7.374.905	4.841.890 CAD	6.899.756
	4.293.646 DKK	1.125.614	4.125.402 DKK	1.081.507
	34.959.125.007 ITL	35.312.217	33.108.157.718 ITL	33.442.553
	550.000 XDR	1.300.034	0	0
Londonski Klub Kreditora	698.443.000 DEM	698.443.000	256.680.620 DEM	256.680.620
Kraljevina Spanije	5.470.610 EUR	10.699.584	5.193.814 EUR	10.158.216
OPEC Fond	5.000.000 USD	8.289.525	2.222.652 USD	3.684.945
KFW	5.000.000 EUR	9.779.150	-	-
UKUPNO (BiH nosioc obaveze)		6.312.478.587		4.257.898.811

Napomena: Preračun u KM izvršen po kursnoj listi CBBiH br.256 od 31.12.2005. godine

TABELA B

○ Uslovi otplate odobrenih kredita Bosne i Hercegovine

Redni broj	Kreditor	Period otplate*	Grace period	Kamatna stopa
Stari dug				
1	Evropska Investicijska banka	3	0	1,00%
2	Vijeće Evropske Razvojne Banke	6	1	3,20%
3	Londonski klub**	20	8	do 2002 - 2%; do 2005 - 3%; do 2008 - 3.5%; do 2017 Euribor + 13/16 od 1.00%
4	Eurofima	12	0	4.50% za CHF
		11	11	5.625% za DEM
5	Pariski klub	Pregled uslova otplate KREDITA za Pariški klub dat je u Tabeli C		
6	Svjetska Banka - IBRD	9	5	VIR + proširenje
		30	5	VIR + proširenje
		30	5	USD Libor + proširenje
Novi dug				
7	Svedska Vlada	12	6	0,00%
		9	1	0,75%
8	Evropska Investicijska banka	20	5,5	Euribor
		25	5,5	Euribor - 2.00
		20	5,5	Euribor +0.55
9	Svjetska Banka - IDA	40	10	0,75%
		35	10	0,75%
		20	10	0,75%
10	Saudi Fond za Razvoj	25	5	2,00%
11	IFAD	40	10	0,75%
12	IMF	5	3	IMF***
13	Belgijska Vlada	30	10	0,00%
14	Vijeće Evropske Razvojne Banke	12	10	6.90%****
15	Evropska Komisija	14	10	Euribor - 0.02
		14	10	Euribor - 0.06
		16	12	Euribor + 0.01
		16	12	Euribor - 0.06
16	Japanska vlada	40	10	0,75%
17	OPEC Fond	18	4	2,50%
18	Vlada Španije	36	15	0,10%
19	EBRD - Banka	14	4	Euribor +1
		13	3	USD Libor + 1
20	KfW	40	10	0,75%

Napomena:

* U period otplate (godine otplate) uključen i grace period.

** Predviđa se aktiviranje opcionog iznosa 2007 godine, dok bi otplata počela 2008 godine.

*** Tržišna kamatna stopa za transakcije sa IMF-om.

**** Prosječna kamatna stopa koja se ne plaća u grace periodu.

TABELA C

○ **Uslovi otplate kredita Bosne i Hercegovine za zemlje članice Pariškog Kluba**

Redni broj	KREDITOR	Struktura duga	Period otplate*	Grace Period	Kamatna Stopa
1	USA	ODA kredit	40	16	3,50%
		Komercijalni kredit	23	6	7,00%
		Moratorij kamata	6	3	3.5% i 7.00%
2	Belgija	Komercijalni kredit	33	0	1,164%
		Moratorij kamata	6	3	6,80%
3	Njemacka	ODA kredit	40	16	2,30%
		Komercijalni kredit	23	6	6,40%
		Moratorij kamata	6	3	Za EUR 6.4%, a za DEM 2.3%
		Redovno dospijeće	5	0	2,00%
4	Svicarska	Komercijalni kredit	33	0	0,10%
		Moratorij kamata	6	3	0,10%
5	Japan	Komercijalni kredit	33	0	1,8674%
		Moratorij kamata	6	3	1,8674%
6	Finska	Komercijalni kredit	23	6	Za FIM i DEM Euribor + 0.50; za USD Libor + 0.5
		Moratorij kamata	6	3	Za FIM i DEM Euribor + 0.50; za USD Libor + 0.6
7	Francuska	Komercijalni kredit	33	0	Za EUR 1.03%, a za USD Reducirani Libor + 0.5
		Kratkorocni dug i Mor. kamata	6	3	Za EUR 7,2%, a za USD Libor + 0.50
8	Austrija	Komercijalni kredit	33	0	Reducirana austr. trzisna stopa + 0.60%
		Kratkorocni dug i Mor. kamata	6	3	Austr. trzisna stopa + 0.60%
9	Svedska	Komercijalni kredit	23	6	Za SEK Stibor + 0.50; za USD Libor + 0.50; za DEM Euribor + 0.50
		Moratorij kamata	6	3	Za SEK Stibor + 0.50; za USD Libor + 0.50; za DEM Euribor + 0.50
10	V. Britanija	Komercijalni kredit	23	6	GBP i USD Libor + 0.5
		Moratorij kamata	6	3	GBP i USD Libor + 0.5
11	Spanija	Komercijalni kredit	33	0	Reducirani USD Libor + 0.50
		Kratkorocni dug	6	3	6,45%
		Moratorij kamata	6	3	USD Libor + 0.5
11	Kanada	Komercijalni kredit	23	6	7,75%
		Moratorij kamata	6	3	7,75%
12	Danska	Komercijalni kredit	23	6	Cibor + 0.50
		Moratorij kamata	6	3	Cibor + 0.50
13	Italija	ODA kredit	40	16	Za USD 0.94%, a za ITL 0.62%
		Komercijalni kredit	33	0	Za USD 0.94%, a za ITL 0.62%
		Moratorij kamata	6	3	Za USD Libor +0.50, a za ITL Euribor +0.50
		Redovno dospijeće	10	2	1,75%

Napomena: * U period otplate (godine otplate) uključen i grace period

○ **Direktna zaduženja entiteta**

U svrhu cjelovitijeg sagledavanja vanjskog zaduženja, daje se pregled direktnih zaduženja entiteta. Entiteti su u skladu sa zakonskim odredbama dužni dostavljati podatke o direktnom zaduženju, iako ovaj dio vanjske zaduženosti nije državni dug, i država nema obaveze servisiranja po istom.

Ukupno stanje vanjske zaduženosti entiteta na dan 31.12.2005.godine iznosi 66.542.872 KM, tj. stanje vanjske zaduženosti po osnovu direktnog duga Federacije BiH iznosi 57,5 miliona KM, a Republike Srpske 9,1 milion KM. Entiteti su do posmatranog datuma ugovorili 150,9 miliona KM kreditnih sredstava, od kojih 73,5 miliona KM još uvijek nisu angažirani. Slijedi tabela:

(u milionima KM, na dan 31.12.2005.godine)

	Ugovoreno	Angazovano	Neangažovano	Odplaćene glavnice	Stanje duga
Federacija BiH	139,3	61,9	77,4	4,4	57,5
Republika Srpska	11,6	11,6	0,0	2,5	9,1
UKUPNO	150,9	73,5	77,4	6,9	66,6

⇒ Struktura direktnog vanjskog duga entiteta po kreditorima i valutama

KREDITOR	Ugovoreni iznosi u originalnoj valuti	Ugovoreni iznosi u KM	Stanje duga u originalnoj valuti	Stanje duga u KM
Kuvajtski fond	8.200.000 KWD	60.106.000	7.191.964 KWD	52.717.096
OPEC Fond	10.000.000 USD	16.579.050	2.864.261 USD	4.748.672
Republika Portugal	35.900.000 EUR	70.214.298	3.900.000 EUR	7.627.738
Mađarska (željeznice)	667.800 EUR	1.306.103	0 EUR	0
Željeznice 13 evropskih zemalja	1.087.970 EUR	2.127.884	567.666 EUR	1.110.258
Austrijska Vlada	266.742 EUR	521.702	173.383 EUR	339.108
UKUPNO	-	150.855.037	-	66.542.872

⇒ Kreditni uslovi po direktnim zaduženjima entiteta

Redni	Kreditor	Period otplate	Grace period	Kamatna stopa
1	OPEC Fond	20	5	2,0%
2	Mađarske željeznice	6	1	-
3	Kuvajtski fond	25	5	2,00%
4	Republika Portugal	21	11	3,28%
		28,5	16	3,12%
5	Željeznice 13 evropskih zemalja	5	-	3,50%
6	Austrijske željeznice	5	-	-

⇒ Projekcija obaveza po dospijeću po osnovu direktnog zaduženja entiteta u KM

Federacija BiH

Godina	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Glavnica	1.081.095	2.199.000	3.833.000	4.199.000	4.199.000	4.199.000	4.493.000	4.493.000	4.493.000	4.493.000	4.493.000
Kamata	804.592	2.145.000	2.737.000	3.233.000	3.376.000	3.276.000	3.179.000	3.068.000	2.961.000	2.855.000	2.754.000
Ukupno u KM	1.885.687	4.344.000	6.570.000	7.432.000	7.575.000	7.475.000	7.672.000	7.561.000	7.454.000	7.348.000	7.247.000

Republika Srpska

Godina	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Glavnica	281.667	552.000	334.000	26.000	0	0	0	693.000	693.000	693.000	693.000
Kamata	250.166	268.000	254.000	250.000	250.000	250.000	251.000	250.000	227.000	205.000	182.000
Ukupno u KM	531.833	820.000	588.000	276.000	250.000	250.000	251.000	943.000	920.000	898.000	875.000

○ **Obrazac C1:**

- **Sumirana pojedinačna kreditna zaduženja Bosne i Hercegovine**

○ **Obrazac C1:**

- **Sumirana pojedinačna kreditna zaduženja Federacije BiH**

○ **Obrazac C1:**

- **Sumirana pojedinačna kreditna zaduženja Republike Srpske**